

Gemeente Renkum

Verantwoordelijk team

Team Beleid Sociaal Domein

Nummer

Kenmerk

2024-006023

Raad d.d.

Paragraaf begroting

1, 2, 3

Portefeuillehouder

A.A. (Arend) Meijer

Steller

(Afra) Mijnheer

Datum

4 december 2024

Onderwerp

Visie en verordening inwonersparticipatie gemeente Renkum

Geadviseerd besluit

1. Besluiten de visie op inwonersparticipatie 2025 vast te stellen
2. Besluiten de verordening Inwonersparticipatie 2025 vast te stellen, onder gelijktijdige intrekking van de Verordening inzake de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken (Inspraakverordening) d.d. 11-02-2006.
3. Kennis te nemen van de handreiking 'Inwonersparticipatie bij gemeentelijk beleid 2025' en de gids voor inwoners 'Ik heb een idee voor de buurt! 2025'.
4. Besluiten het budget van €63.798 beschikbaar te stellen voor de inzet van formatie en deze op te nemen in de P&C cyclus.

Toelichting op beslispunten

Op 31 januari 2024 heeft de raad de startnotitie 'Visie inwonersparticipatie en inwonersinitiatieven' aangenomen. De raad gaf hiermee opdracht aan het college om een visie op te stellen voor inwonersparticipatie in gemeente Renkum. In deze visie wordt beschreven hoe wij binnen gemeente Renkum aankijken tegen inwonersparticipatie. Wat vinden wij belangrijk en wat willen wij bereiken? De raad stelde in de startnotitie drie uitgangspunten vast:

- de inwoner staat centraal
- een open dialoog vormt de basis voor een responsief bestuur
- participatief werken wordt verankerd in de organisatie

Deze uitgangspunten zijn opgenomen in de visie van de gemeente Renkum. Daarnaast beschrijft de visie hoe wij aankijken tegen initiatieven van inwoners en hoe wij als gemeente daarbij willen aansluiten.

Met de wet Versterking participatie op decentraal niveau wil het kabinet betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van hun gemeente versterken. Met de nieuwe wet zijn de medeoverheden verplicht een 'participatieverordening' op te stellen met heldere kaders voor participatie. Daarin leggen overheden vast hoe inwoners betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering én evaluatie van beleid.

De handreiking 'Inwonersparticipatie bij gemeentelijk beleid 2025' geeft medewerkers van de gemeente een concreet handvat om stapsgewijs aan de slag te gaan met inwonersparticipatie. Het bevat een stappenplan voor het opzetten van een participatietraject en een 'gereedschapskist' met participatiemethoden. Tot slot heeft de inwonersgids 'Ik heb een idee voor de buurt! 2025' als doel om inwoners wegwijs te maken in de mogelijkheden om te participeren binnen de gemeente Renkum.

Beoogd effect

- **Helderheid en richting voor inwonersparticipatie**
Met de vaststelling van de visie maken we duidelijk hoe wij inwoners willen betrekken en ondersteunen. Dit biedt een basis voor consistente werkwijzen en heldere verwachtingen bij zowel inwoners als medewerkers.
- **Versterking van samenwerking tussen inwoners en gemeente**
De visie benadrukt dat inwoners een belangrijke partner zijn bij het maken en uitvoeren van beleid. Dit draagt bij aan meer vertrouwen en betrokkenheid van inwoners, wat resulteert in beter afgestemde plannen en beleid.
- **Voldoen aan wettelijke verplichtingen**
Het opstellen van deze visie en verordening is een belangrijke stap richting de vernieuwde participatieverordening die gemeenten uiterlijk in 2027 moeten hebben. Hiermee bereiden we ons goed voor op toekomstige wetgeving.

Kader

Op 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau ingesteld. Deze wet bepaalt dat gemeenten voor 1 januari 2027 een vernieuwde participatieverordening moeten hebben vastgesteld. Hierin moeten regels staan hoe de gemeente inwoners niet alleen bij de voorbereiding (zoals dit nu al geregeld is), maar ook bij de uitvoering en evaluatie van beleid betreft. Vanuit deze wettelijke verplichting en de opdracht vanuit de raad zijn wij aan de slag gegaan het met opstellen van de visie, zodat we als gemeente weten welke richting wij op willen met inwonersparticipatie.

Argumenten

1. Er gebeurt al veel op het gebied van inwonersparticipatie binnen de gemeente. In de visie is verwoord hoe we als gemeente tegen inwonersparticipatie aankijken en wat onze ambities zijn. Wij willen een gemeente zijn die naast de inwoners staat en samen met hen werkt aan beleid dat breed gedragen is. We willen de creativiteit, kennis en energie nog beter benutten en ervoor zorgen dat plannen aansluiten bij de wensen van de (toekomstige) gebruikers.
2. Met de Wet versterking participatie op decentraal niveau wet zijn de medeoverheden verplicht een 'participatieverordening' op te stellen met heldere kaders voor participatie. Daarin leggen overheden vast hoe inwoners betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering én evaluatie van beleid.
3. Met deze visie zetten wij ook in op een gemeentebrede werkwijze die het sociaal en ruimtelijk domein verbindt. Met de handreiking voor medewerkers en de gids voor inwoners willen wij een werkwijze aanhouden en werkafspraken vaststellen die concrete actie verwezenlijken. Zo weten zowel inwoners als medewerkers van de gemeente hoe wij samen concreet aan de slag gaan met wat wij als gemeente willen uitdragen in de visie.

Onderwerp

Inwonersparticipatie gemeente Renkum 2025

Datum

4 december 2024

Kenmerk

2024-006023

Pagina

2 van 5

Kanttekeningen

De visie legt de lat hoog als het gaat om onze ambities. Tegelijkertijd zijn de financiële middelen beperkt voor het uitvoeren van participatietrajecten en het ondersteunen van inwonersinitiatieven. Er wordt vanuit gegaan dat inwoners graag willen meedoen, maar het blijft een uitdaging om iedereen te bereiken, vooral 'het stille midden' en niet alleen de mensen die toch al vaak participeren. Daarnaast is het belangrijk dat inwoners reageren op oproepen om mee te doen aan participatietrajecten. Om de ambities te realiseren, moet het belang van inwonersparticipatie breed gedragen worden. Het kost extra tijd en inzet van de gemeentelijke organisatie om participatietrajecten zorgvuldig te doorlopen.

Met de Wet versterking participatie op decentraal niveau wordt het uitdaagrecht, als specifieke vorm van participatie, nu wettelijk verankerd. Het Rijk geeft decentrale overheden tot 1 januari 2027 de gelegenheid om dit nader uit te werken. De 'Right to challenge' maakt om die reden nu nog geen onderdeel uit van de participatieverordening.

Draagvlak

De visie is gebaseerd op bevindingen uit het adviesrapport 'De overheid dichtbij', uitgevoerd in 2022, waarvoor inwoners en andere stakeholders zijn betrokken. Daarnaast zijn er tijdens het opstellen van de visie vragenlijsten gestuurd naar dorpsplatforms. Er zijn ook gesprekken gevoerd met bestuursleden van dorpsplatforms.

Op 18 september 2024 is een bijeenkomst voor inwoners gehouden, waarbij er inhoudelijke vragen zijn behandeld over wat inwoners belangrijk vinden voor in de visie. Ook gids voor inwoners 'Ik heb een idee voor de buurt!' is besproken. De input die is gegeven over wat inwoners belangrijk vinden is in grote lijnen verwerkt in de visie. De input ten aanzien van de inwonersgids is verwerkt en is op een later moment nogmaals gecheckt bij aanwezigheid van de inwonersavond.

Op 23 oktober vond een raadsklankbordgroep plaats. Tijdens de bijeenkomst hebben wij de inhoud van de documenten (de visie, de handreiking en de gids) besproken. De genoemde zaken ten aanzien van de definitie over inwonersparticipatie, de rol van de gemeenteraad, de invulling van de inwonersgids en dat wij als gemeente de kennis van onze inwoners willen inzetten zijn verwerkt in de visie, de handreiking en de gids.

De Adviesraad Sociaal Domein is uitgebreid betrokken bij de totstandkoming van deze visie en de gids voor inwoners. De leden hebben de conceptversies van de visie, de handreiking en de inwonersgids ontvangen en deze zijn tijdens de vergadering op 19 november besproken. De onderstaande punten kwamen naar voren:

- Leesbaarheid van de inwonersgids: de gids was niet toegankelijk voor slechtzienden vanwege de kleuren van de achtergrond en de letters. Dit is aangepast, zodat de folder nu goed leesbaar is voor alle inwoners.
- Aanvulling in de handreiking 'Inwonersparticipatie bij gemeentelijk beleid': het is toegevoegd dat iedereen over dezelfde informatie moet beschikken bij een participatietraject. Zo kunnen zowel inwoners die weinig weten over het onderwerp als experts op het onderwerp deelnemen.
- Voorbeeld van vrijwilligerswerk: een voorbeeld waarbij geen samenwerking tussen de gemeente en inwoners plaatsvindt, is aangepast om onduidelijkheid te voorkomen.

Onderwerp

Inwonersparticipatie gemeente Renkum 2025

Datum

4 december 2024

Kenmerk

2024-006023

Pagina

3 van 5

Aanpak/Uitvoering/Communicatie

Het besluit tot vaststellen van de visie en verordening zal breed worden gecommuniceerd. Daarbij zullen de handreiking en inwonersgids er voor zorgen dat de visie en de verordening niet slechts een abstract document blijven, maar wordt vertaald naar praktische toepassingen. Deze documenten zijn de concrete handvatten voor actie. Dit helpt medewerkers én inwoners om samen aan de slag te gaan met participatie.

Financiële consequenties

Het vaststellen van een visie en de verordening heeft geen financiële consequenties.

De invoering van de voorgestelde werkwijze (zie handreiking en gids) heeft wel consequenties. Voor de uitvoering van de visie en de bijbehorende werkafspraken is het van essentieel belang dat de taken structureel belegd kunnen worden bij een beleidsadviseur inwonersparticipatie. Deze functie bestaat op dit moment nog niet, maar is cruciaal om de wettelijke taak en ambities van de Gemeente Renkum op het gebied van inwonersparticipatie te realiseren en duurzaam te borgen binnen de organisatie.

Financiële consequentie: voor 24 uur in schaal 10 komt dit neer op een budget van €63.798.

Rol en verantwoordelijkheden van de beleidsadviseur inwonersparticipatie

De beleidsadviseur inwonersparticipatie zal een verbindende en coördinerende rol vervullen in het kader van inwonersparticipatie en de samenwerking tussen gemeente, inwoners en andere betrokkenen versterken. Deze persoon is nodig als:

- Aanspreekpunt binnen de gemeente:
  - o Intern advies geven over participatietrajecten. Bij grootschalige ruimtelijke ordeningsprojecten wordt een omgevingsmanager ingezet, maar bij andere gemeentelijke projecten en processen waarin inwonersparticipatie een rol speelt, zal de beleidsadviseur optreden als regisseur en vraagbaak.
- Monitoring en verantwoording:
  - o Het monitoren en evalueren van de kwaliteit en effectiviteit van inwonersparticipatie. Hierbij hoort het jaarlijks rapporteren van de voortgang en resultaten aan het college en de raad. Dit draagt bij aan transparantie en continue verbetering.
- Beleid verder ontwikkelen en implementeren:
  - o Het uitvoeren van bestaand en nieuw beleid omtrent inwonersparticipatie, zoals het Right to Challenge en andere nieuwe ontwikkelingen op het gebied van inwonersparticipatie. Dit omvat ook het signaleren van kansen en ondersteunen van collega's bij participatievraagstukken.

Juridische consequenties

Er geldt een wettelijke plicht voor de gemeenteraad een verordening inwonersparticipatie voor de gemeente vast te stellen. Een nieuw vastgestelde verordening inwonersparticipatie moet worden gepubliceerd. Na vaststelling van de verordening door de raad wordt deze gepubliceerd op www.overheid.nl. Na publicatie treedt de verordening in werking op de dag van bekendmaking en werkt terug tot 1 januari 2025.

Onderwerp

Inwonersparticipatie gemeente Renkum 2025

Datum

4 december 2024

Kenmerk

2024-006023

Pagina

4 van 5

WMO-aspecten/Gezondheid/Duurzaamheid

Inwonersparticipatie is een zeer belangrijk onderdeel van de verbinding tussen gemeente en inwoners. Wij sturen met deze visie op meer verbinding, beter weten wat inwoners willen en hierbij aansluiten. Inwonersparticipatie leidt tot een bredere sociaal maatschappelijke impuls.

Effect op vermindering regeldruk

Niet van toepassing.

Alternatieven

Geen, gezien de wettelijke verplichting en de opdracht van de raad.

Global doelen

Onderwerp

Inwonersparticipatie gemeente Renkum 2025

Datum

4 december 2024

Kenmerk

2024-006023

Pagina

5 van 5